

Govor varuhinje človekovih pravice dr. Simone Drenik Bavdek

Spoštovana predsednica republike Nataša Pirc Musar,

spoštovani zagovornik načela enakosti Miha Lobnik,

spoštovana vodja Predstavništva Evropske komisije v Republiki Sloveniji dr. Jerneja Jug Jerše,

spoštovane visoke gostje in gosti,

v čast mi je, da sem danes tu med vami. Najprej čestitke Zagovorniku načela enakosti za prvih deset let! V življenju institucije je to čas, ko se jasno pokaže, kako potrebna je institucija v sistemu delovanja države. Pri Varuhu smo vsekakor prepričani, da ste v desetih letih postali nepogrešljivi – ne zaradi prava Evropske unije, ampak zaradi potreb, ki izhajajo iz družbe in človeških usod. Postali ste branik tistih, ki so bili nedopustno diskriminirani oziroma drugače obravnavani, četudi ne namerno — zgolj zaradi drugačnosti. Pomembno ste prispevali že sploh pri razlaganju in razumevanju tega, kaj osebne okoliščine in diskriminacija so.

Spominjam se začetkov delovanja Zagovornika kot neodvisne institucije po takrat novem Zakonu o varstvu pred diskriminacijo. Malo po sprejetju zakona, ko Zagovornik še ni imel veliko zaposlenih, sva bila s kolegom iz Ministrstva za pravosodje kot anonimna javna uslužbenca povabljena k novemu zagovorniku, ki je še sedanji zagovornik. Nisva točno vedela zakaj, ampak izkazalo se je, da je bila potrebna originalna razlaga večine določb zakona, čeprav nisva bila neposredna avtorja tega zakona. Ne da bi načrtovala, sva pomagala pri vzpostavljanju začetne avtoritete institucije zagovornika.

Danes po desetih letih pa je jasno, da vsako vaše stališče glede odprave ali preprečevanja diskriminacije pomeni glas za tiste, ki ga sami iz tega ali onega razloga nimajo dovoljšnjega. Čestitam. Čestitam za vztrajnost, ko vas niso poslušali. Čestitam za pogum, ko ste opozarjali na nedopustno, čeprav je bilo neprijetno. Predvsem pa čestitam za vso tisto tiho, sistematično in strokovno delo, ki se na zunaj ne kaže, pa je prav to tisto, ki se na koncu najbolj konkretno pozna v življenjih ljudi. Posebej želim izpostaviti Miha Lobnika, ki mandat zagovornika opravlja že skoraj dva mandata in sicer z vizijo in osebnim angažmajem – ne le, da je institucijo Zagovornika v desetih letih postavil na noge, ampak ji je tudi dal prepoznavnost, vsebino in jasno identiteto.

Ker sem danes tu kot varuhinja človekovih pravic, bi vas rada povabila h kratki primerjavi obeh organov zavor in ravnovesij v državi. Oba organa sta neodvisna in samostojna. To ni privilegij — to je temeljni pogoj za to, da sploh lahko opravljamo svojo vlogo. Verjamem, da bosta obe instituciji to svoje neodvisno poslanstvo uresničevali tudi v prihodnjem desetletju in to vsaka samostojno, tako kot do sedaj.

Prav razlike med nami so tisto, kar dela oba organa močnejša, torej ne gre za nepotrebno podvajanje nalog, ampak za samostojen in osredotočen razvoj na naših delovnih področjih. Če pri Varuhu nadziramo tiste, ki imajo oblastno moč, se pristojnost Zagovornika razteza tudi na zasebni sektor. Delodajalci, podjetja, zasebne institucije — nihče ni izvzet iz prepovedi diskriminacije. Zagovornik ima poleg tega tudi inšpekcijska pooblastila — torej ne le svetuje in priporoča, ampak lahko v določenih

primerih tudi sam neposredno nadzira spoštovanje zakona. Na drugi strani pa je postopek pri Varuhu sicer vselej neformalen, a pokriva poleg vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin iz ustavnega in mednarodnega kataloga tudi načeli pravičnosti in dobrega upravljanja. Ne gre za vprašanje nadrejenosti ali podrejenosti, ampak za uspešno in učinkovito izvajanje komplementarnosti.

V osebnem imenu in imenu institucije Varuha človekovih pravic Republike Slovenije se zagovorniku načela enakosti Mihi Lobniku in vsem zaposlenim, ki institucijo Zagovornika načela enakosti gradite ali ste jo gradili, zahvaljujem — za deset let vztrajnega dela, za deset let pogumnih priporočil, za deset let zagovorništva tistih, ki so ga potrebovali in so se obrnili na vas. Obenem verjamem, da bo naslednjih deset let in več prineslo tisto, za kar si skupaj prizadevamo: Slovenijo, v kateri enaka obravnava ni izmuzljivi cilj, ampak stvarnost, v kateri živimo.

Hvala.